

prosvetni delavec

Med drugim preberite

- OB MNOGIH SPREMENLJIVKAH TUDI UPOŠTEVANJA VREDNE STALNICE, str. 3
- ZA DRUGAČEN VRTEC, str. 3
- PRILOGA SVETOVALNEGA CENTRA, str. 5, 6
- SPORED ŠOLSKE TELEVIZIJE ZA JESEN 1988, str. 8

Dobra šola ni za modro družbo nikoli predraga

Letos praznujemo trideseto obletnico naše enotne osnovne šole. Osnovnošolska reforma iz leta 1958 je izhajala iz tedanjih družbeno-gospodarskih zahtev po temeljitejšem in množičnejšem izobraževanju ter po demokratizaciji družbenih odnosov, ki so jih nakazovali začetki družbenega upravljanja in samoupravljanja. Omenjenim namenom pa se ni bilo mogoče približati brez enotnega osnovnošolskega sistema. Vendar si je bilo zasnovo takšne šole lažje zamisliti kot pa jo uresničevati. Največ motenj je izviralo iz šablonske enotnosti učnih ciljev in vsebin, manj nejasnosti pa je bilo glede diferenciranja učnih oblik, metod in postopkov. Ker pa didaktično-metodična pestrost v praksi zaradi omejenih gmotnih in kadrovskih razmer ni mogla kaj prida zaživeti, se uniformnosti pouka, ki je zmeraj bolj dušila zlasti zmožnejše učence, skoraj nismo mogli izogniti. To se je začelo nekoliko popravljati in sedemdesetih letih, ki so bila najplodnejše leta v našem povojnem osnovnem šolstvu. K temu so pripomogle ne le boljše prostorske, kadrovske in gmotne razmere šol ter večja strokovna pomoč, ki so jo šole dobile zunaj, marveč tudi to, da smo začeli o slabostih uniformne osnovne šole strokovno in javno razpravljati in da smo to stanje zares želeli izboljšati. Velika skrb je bila namenjena učbenikom in učni tehnologiji, usposabljanju učiteljstva, šolskim strokovnim svetovalnim delavcem idr. Ta prizadevanja so v začetku osemdesetih let, z naraščanjem družbene in gospodarske krize, začela vse bolj zastajati, s tem pa je zastajalo tudi posodabljanje osnovnošolske prakse. Težav je bilo iz dneva v dan več. Tokrat jih lahko le naštejemo, temeljiteje pa jih bomo obravnavali na posvetovanju, posvečenem trideseti obletnici osnovne šole, ki bo 27. in 28. septembra v Ljubljani.

Osnovna šola kot ena od najpomembnejših funkcij narodovega obstoja je razpeta med mnoga nasprotja, ta pa že resno ovirajo njeno vzgojno in izobraževalno delovanje. Danes nastaja največ dilem in težav pri družbenem ozaveščanju in sodelovanju mladih v družbenem življenju. V svetu in tudi pri nas se veliko razpravlja o »vzgojnem pogumu«, o tem, ali imajo šola in njeni učitelji pravico vzgajati, zlasti pa prenašati socialne, politične in ideološke vrednote, katerih veljavnost je zelo subjektivna in relativna. Omenjeni pogledi niso prenesljivi, so pa mutatis mutandis in v nekem pogledu zanimivi tudi za našo šolo in družbo, kolikor bolj njeno monolitnost preraščata vedno večja pluralistična demokratičnost in spoštovanje posameznikove miselne in doživljajske svobode.

Pri vsebinskem in normativnem spreminjanju socialne in osebne vzgoje se mora osnovna šola hitreje oddaljati od samoupravnih družbenih deformacij, od birokratskih, dnevno-političnih, ozko pragmatističnih, dogmatičnih in sekaških vplivov, ki izkrivljajo njeno avtentično vzgojno podobo, hkrati pa ostati v varnostni razdalji tudi do morda dobronamernih socialnih vrednostnih poskusov in novosti, ki niso še nikjer ne induktivno in ne logično verificirani. Na stečaj naj odpre vrata le preskušanim, trajnejšim, nespornim socialnim in moralnim vrednotam, ki so praviloma na univerzalnejši ravni in zato sprejemljive za vse. Zato si mora šola, skupaj z učenci, starši in napredno javnostjo izbojevati pravico »varuha šolskih vrat«, se pravi pravico do »legitimiranja« vrednostnih nalog, ki prihajajo od zunaj, in ob iskanju naprednih sintez med antropološkimi in družbenimi determinantami ubraniti to, kar

je dobro za otroka in njegovo srečo. Zaradi tega ne bo šola nič manj družbeno angažirana, le da bo na strani najnaprednejših družbenih silnic in avtentične marksistične aksiologije, ki pomeni sintezo najvrednejših splošno priznanih preteklih in zdajšnjih vrednostnih sistemov.

Nič lažje ni danes vzgajanje in socializiranje v metodičnem pogledu. Temeljna zahteva uspešne vzgoje je, da mora temeljiti na znanstvenih spoznanjih, hkrati pa biti živo zakoreninjena v pozitivnih družbenih izkušnjah učencev. Žal je takšnih izkušenj vse manj. Že zdavnaj so minili časi, ko je bilo vzgojo mogoče povezovati z gospodarskimi, družbenimi in političnimi uspehi naše povojne socialistične graditve. Po drugi strani pa upajmo, da so za zmeraj minili tudi časi, ko je bila vzgoja podrejena ideološki optiki, vezana na dogmatično verovanje v take ali drugačne karizmatične avtoritete, na pogosto zastraševanje, na nekritično idoliziranje veljavnega itn.

Danes je tega vrednostnega dogmatizma veliko manj, hkrati pa je manj tudi vsesplošnega upanja in zaupanja; to vodi mlade v življenjsko vegetiranje, brez ustvarjalnih hotenj in zanimanja. Ker pa v vzgoji nikoli ne smemo obupati, moramo pač bolj izrabiti možnosti, ki so nam na voljo. Predvsem mora šola intenzivno sodelovati v današnjem izredno konstruktivnem javnem mnenju, pri šibanju vsega zlega in prevzeti nekatera alternativna gibanja, predvsem pri delu pionirske in mladinske organizacije in nekaterih interesnih dejavnosti. Le vzgoja, ki je vpeta v najnaprednejše zgodovinske in zdajšnje duhovne tokove, zadostl velikim vzgojnimi pričakovanjem mladih, saj je za veliko večino šola v ospredju njihovega socialnega zanimanja.

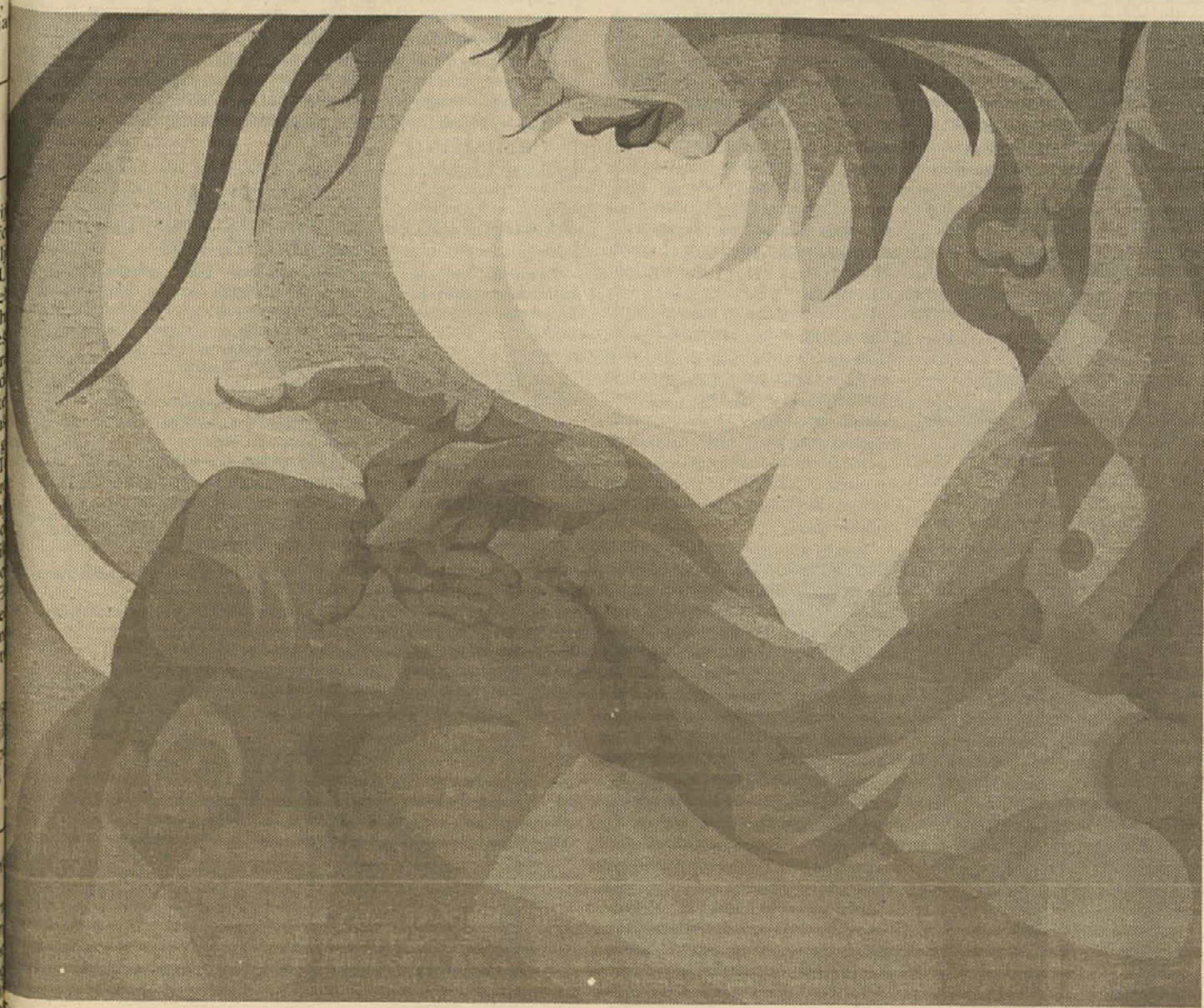
Nekoliko preprostejša je izobraževalna vloga osnovne šole, saj ne potrebuje korenitejših konceptualnih vsebinskih sprememb in je dovolj splošnoizobraževalno usmerjena. Več pripomb je na račun sestave predmetnika in učnih načrtov. Oba dokumenta učence pretirano obremenjujeta ali pa že kar načenjata telesno in duševno zdravje marsikaterega šolarja. Tudi mi bomo morali reševati to vprašanje predvsem z večjo učno diferenciacijo in individualizacijo. V svetu delijo šolski čas na dva dela. Prvi, temeljni, je skupen za vse učence, a se v bistvu skrajšuje, zato pa se daljša čas za nivojski pouk, za fakultativne in interesne dejavnosti. Res pa je, da se s tem odpira nevarnost za novo vzgojno-izobraževalno razlikovanje revnejših učencev, to pa se vse bolj seli iz rednega pouka k zunajučnim dejavnostim.

V didaktično-metodičnem pogledu je treba povečini receptivno učenje hitreje odpravljati z didaktično strategijo, ki si prizadeva ustvariti čim bolj neposredno povezavo med učno vsebino in učenci. Tak slog učenja, ki pospešuje formativni razvoj, bolj upošteva, da so učenci vedoželjni raziskovalci, da so govor, igra, delo in učenje njihove povezane potrebe, da se s temi dejavnostmi razvijajo ustvarjalnost in pozitivna samopodoba učencev, da želijo biti učenci svobodni, samostojni in soodgovorni za svoj razvoj ter živeti in delati v varnih razmerah in takšnih, da jih bodo priznavali in spoštovali. Za to pa so zelo pomembni: pristno učno motiviranje učencev, demokratični, samoupravni učni odnosi in čim večja diferenciacija in individualizacija pouka. Pravzaprav velja, da sta zlasti zadnji, se pravi učna diferenciacija in individualizacija, ključ za notranjo preobrazbo osnovne šole. Če smo jo pred tridesetimi leti poenočili, da bi jo demokratizirali, jo je danes zaradi enakih razlogov nujno diferencirati in odpraviti njeno ciljno, vsebinsko in didaktično organizacijsko uniformnost. Bistvo enotnosti je nujno dopolniti s pravico vsakega posameznika do njegove naravne in pridobljene različnosti, do takih učnih pogojev in možnosti, ki ustrezajo njegovim razvojnim zmožnostim, interesom in potrebam. Bilo bi nedemokratično, če učenci ne bi imeli enakopravnih učnih možnosti, prav tako nedemokratično pa je tudi, če so te učne možnosti uniformne, enake za vse učence ne glede na njihove učne razlike.

Za te namene pride v poštev poleg notranje diferenciacije še fleksibilna, zadnja zlasti na višji stopnji osnovne šole. Nekateri modeli fleksibilne diferenciacije, ki bolj ali manj združujejo sestavine notranje in zunanje diferenciacije, so naši šoli že znani, npr. dodatni in dopolnilni pouk, fakultativno učenje, interesne dejavnosti, šolska akceleracija ipd. Te pa je nujno dopolnjevati še s programiranim in računalniškim poukom, s projektnim učnim delom, s skupinskim poukom in še zlasti s kombiniranjem temeljnega in nivojskega pouka. Zadnji namenja večino učnega časa skupnemu pouku vseh učencev; drugi del regularnega učnega časa pa je rezerviran za nivojski pouk, prilagojen učnim zmožnostim vsakega učenca.

Res, sodobna šola je dražja. Sicer pa je vprašanje, kakšna šola je draga in kakšna poceni, zelo relativno. Če upoštevamo, da se kuje družbeni napredek predvsem in najprej v šolskih klopek, potem ni dobra šola za modro družbo nikoli predraga ali skratka, še zmeraj veliko cenejša kot vsesplošni zastanek.

FRANCE STRMČNIK

Tomaž Gorjup: Razmišljanje VI 1986, olje na platnu (Jesenska ninfa)

Tej številki Prosvetnega delavca objavljamo nekaj fotografij likovnih del akademskega slikarja specialista Tomaža Gorjupa, profesorja likovne vzgoje na Srednji šoli za družboslovje in splošno kulturo Vida Janežič v Ljubljani. Slikar je rojen 1950 v Ljubljani, 1974 je diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri prof. Janezu Berniku, leta 1976 pa je končal slikarsko specialko pri prof. Andreju Jemcu. Leta 1984 je dobil naziv docenta za risanje in slikanje Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Je član Galerije Eurna in Društva slovenskih likovnih umetnikov. Samostojno razstavlja doma in v tujini od leta 1975, udeležil se je številnih skupinskih razstav, nekaj njegovih del pa je tudi v lasti javnih muzejev in galerij v Jugoslaviji in tujini.

aktualno

STROKOVNI SVET V NOVI PREOBLEKI

Ob mnogih spremenljivkah tudi upoštevanja vredne stalnice

Dr. Franc Lazarini - optimist glede nadaljnega razvoja usmerjenega izobraževanja

Po počitnicah so se v četrtek, 22. septembra, sestali člani Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje. To ni bilo le prvo srečanje novem šolskem letu, temveč tudi prvo v novem štiriletnem mandatnem obdobju. Mnogi so ga že težko pričakovali. Prejšnjemu Strokovnemu svetu, ki mu je predsedoval dr. Bogdan Kavčič, so namreč že posteno pešale moči, zlasti zadnje leto. Slišati je bilo precej kritik (ne)delu starega Strokovnega sveta, med drugimi tudi to, da je strokovnost čutili le še v imenu tega organa...

V Strokovnem svetu so zdaj zbrani drugi strokovnjaki, z veliko manj in svežih moči. Predsednik bo v prihodnjih štirih letih dr. Franc Lazarini, redni profesor za anorgansko kemijo na Vtozd Kemija Fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani in tudi prodekan te fakultete.

Svoje poglede na razmere v našem šolstvu in načrte za delo Strokovnega sveta v prihodnjem obdobju je novi predsednik predstavil na omenjeni seji, ko se je z novimi člani dogovarjal o prihodnjem delu. Marsikaj o tem, kako bo Strokovni svet deloval v prihodnje in čim vse se bo moral spoprijeti, je povedal tudi za naše bralce.

● Prijetno nas je presenetil začetni prijem pri vodenju Strokovnega sveta SRS za vzgojo in izobraževanje. Namesto na običajni sestanki s prenapetim dnevnikom redom ste svoje nove sodelavce povabili v pogovoru o delu. Nameravate sicer spremeniti način dela Strokovnem svetu?

Strokovni svet se menjava tokrat pravem času. Ko so zadeve zvezi z reformo postale precej bolj kompleksne, člani prejšnjega Strokovnega sveta niso več vedeli, kaj naj bi pravzaprav počeli. Verjetno so bili preutrujeni.

Kako bo deloval na novo sestavljeni Strokovni svet? Upam, da drugače. V SZDL so opozorili, da je delo Strokovnega sveta

ustreznejše vrednotenje učiteljevega dela. Pravzaprav ste eden redkih, ki v zdajšnjih okoliščinah opazate in poudarjate te pozitivne spremembe. Menite, da bo v prihodnjih letih podobnih sprememb še več? Se bo dogajalo v slovenskem šolstvu kaj takega, kar bo vredno posebne pozornosti?

V usmerjenem izobraževanju zelo hitro opazim izboljšave. Že vsa leta spremljam prenovo srednjega šolstva in v začetku je bila podoba tistega, kar smo želeli, zelo zamegljena. Po vsem tem, kar smo do zdaj spremenili, optimistično gledam na nadaljnji razvoj usmerjenega izobraževanja. Precej bolj kot sem nekdaj. Želim si, da bi čimprej uspešno

ležnem delu pomagali. Posebno velikih sprememb ne pričakujem. Z drugačno organizirano Strojno izobraževalne skupnosti Slovenije (če ne bo več zdajšnje cehovske razdrobljenosti po panogah) se bodo nekatere težave omilile same od sebe, saj se bodo (verjetno) nekateri programi združili. Razjasniti pa bomo tudi morali, kako je z vpisovanjem v dve, tri in štiriletno smeri. Ali smo s prenovo to dovolj dobro uredili? To da učenci lahko izbirajo med različno zahtevnimi smermi v začetku šolanja (čeprav programi niso bistveno spremenjeni), je ena temeljnih novosti prenove. Takšna ureditev ni bila vsem pogodu, dosegli pa smo jo. O tem bo treba še spregovoriti. Ne mislim, da naj bi spet oblikovali klasične poklicne šole, kot smo jih imeli pred reformo, vendar se mi zdi, da tako pomembnih vprašanj ne bi smeli reševati s kompromisi, ampak veliko bolj odločno.

● Strokovni svet nima veliko pristojnosti, morda pa od njega veliko pričakujejo. Kaj pravzaprav v našem sistemu vzgoje in izobraževanja pomeni Strokovni svet, kakšno je njegovo mesto v šolski politiki?

Kakšna zmeda vlada glede njegovih pristojnosti, sem se prepričal, ko sem s kolegi sodeloval pri visokošolski reformi pred petimi leti. Niti pomisliti si nisimo upali, da smernic, ki jih je pripravil Strokovni svet, ne bi upoštevali, čeprav za univerzo niso bile nič kaj ugodne. Obravnavale so jo namreč enako kot srednjo šolo. To pa ni bilo prav, kajti na univerzi

gre predvsem za raziskovalno delo in šele na tem temelji pedagoško - zadeva je torej čisto drugačna kot v srednji šoli. Najmanj opredeljene in tudi najmanj ugodne pa so bile smernice za podiplomski študij. O tem smo največ razpravljali. Odbora obeh univerz, ki sta se s tem ukvarjala, sta imela k smernicam veliko pripomb, vendar teh Strokovni svet ni upošteval. Če bi delovanje Strokovnega sveta že takrat poznal tako dobro kot ga poznam danes, bi se na tiste smernice odzval popolnoma drugače. Visokošolsko reformo bi lahko brez škode drugače zasnovali. Tudi če ne bi upoštevali Strokovnega sveta, ne bi prekršili zakonskih določil.

In še druga skušnjava: Ko smo pripravljali prenovo srednje šole, je Strokovni svet predlagal nekaj zelo domiselnih rešitev, vendar večina pisov njegovih zamisli ni upoštevala, čeprav so bile dobre. Takratno mnenje Strokovnega sveta so označili kot eno od stališč, o katerih bi bilo dobro še razpravljati... Po novem zakonu o visokem šolstvu in spremenjenem zakonu o usmerjenem izobraževanju bo Strokovni svet, tako vsaj kaže, vendarle imel večji vpliv. V tezah za spremenjeni zakon o usmerjenem izobraževanju je zapisano, naj bi Strokovni svet zaradi spremenjenega načina organiziranosti Izobraževalne skupnosti Slovenije ter vloge pisov sprejemal vse srednješolske vzgojno-izobraževalne programe za pridobitev izobrazbe.

LUČKA LEŠNIK

SEJA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV VZGOJI, IZOBRAŽEVANJU IN ZNANOSTI SLOVENIJE

Se bo sindikat boril za delavce ali jih miril?

Na torkovi seji (13. 9.), ki so se je poleg članov odbora udeležili tudi predstavniki osnovnih organizacij Zveze sindikatov na srednjih šolah, so ustanovili republiško sindikalno konferenco (sestavljeno iz 14 članov republiškega odbora, 14 novih članov iz OO ZS in tajnika); ta naj bi občasno, kadar bi bilo potrebno, obravnavala poglavitne težave prosvetnih delavcev in tako še bolj približala razmere na šolah.

Kar zadeva novo organiziranost učiteljev, je vse lepo in prav; nadaljnji pogovor, ko je dobila besedo »baza«, pa je pokazal na kopico (sicer že znanih) težav, ki jim ni videti konca. Zato se učiteljev loteva malodušje, posledica tega pa je slabše vzgojno-izobraževalno delo. Spet so si šolniki »vse« povedali, največ seveda o usklajevanju plač, vendar je ves pogovor (pravzaprav so bili to samogovori) izzvenel v temeljno vprašanje, ali sploh ima sindikat politično moč, ki kaj velja v razmerju do najvišjih političnih organov v Sloveniji. Odgovor je bil dokaj meglen. Učiteljem pa je dovolj nejasnega razpravljanja; upravičeno pričakujejo, da se bo sindikat boril za delavce, ne pa jih miril in jim razlagal, da se ne da nič spremeniti. Učitelji pričakujejo dejanja, lepih besed je že tako preveč.

S. Š.

Igra in delo 1987, olje na platnu

ZA DRUGAČEN VRTEC

Prelomno leto?

Strokovna sestava pedagoških delavcev v vzgojno-varstvenih organizacijah se počasi vendarle izboljšuje. Postopoma opuščamo varuhe brez izobrazbe in jih nadomeščamo z vzgojitelji tako, da delata v oddelku dva enakovredna vzgojitelja. Nekateri od vzgojiteljev so si že pridobili višjo izobrazbo, nekateri še študirajo. Tu in tam imamo že tudi strokovne delavce, institucije različnih strok so se začele precej bolj zanimati za predšolsko vzgojo.

Prav to omogoča nekatere bistvene spremembe v zasnovi družbene vzgoje predšolskih otrok. Res je, da prve lastovke še ne prinesejo pomladi, toda tudi to je res, da pomlad zanesljivo pride. Tako bodo v šolskem letu 1988/89 v ljubljanskih vrtcih, v četrtini oddelkov priprave na šolo, že zaposlili po dva vzgojitelja v oddelku. V nekaterih vzgojno-varstvenih organizacijah v Ljubljani in drugje v SR Sloveniji tovrstne izkušnje že imajo, ponekod pa se nanje pripravljajo. Taka kadrovska zasnova je eden od pogojev za spreminjanje stanja, za boljšo kakovost življenja otrok v vrtcih. Po bode za to so uresničljive tudi v oddelkih, kjer opravlja dela in naloge varuha vzgojitelj, in tudi tam, kjer sta v več oddelkih vsaj v enem oddelku dva vzgojitelja. Zato predvidevamo, da bo prav šolsko leto 1988/89, kar zadeva spremembe, prelomno.

Da bomo pridobili primeren prostor za strokovno delo, bomo morali sočasno z vpeljevanjem novega, boljšega, rušiti staro, preživeto, slabo. To bo postopen proces, ki bo dvigal prah, povzročil strokovni nemir, nasprotovanja tistih vzgojiteljev, ki bi radi ždeli v miru in brez strokovnega truda uživali v odtekanju časa. Naredili bomo preprih, povzročili strokovno kadrovske tekmovalnosti, brez katere ne moremo pričakovati uspešnega razvoja področja.

Zdajšnji dnevni red v večini vrtcev pokaže pod drobnogledom prilagojenost potrebam delavcev, vzgojno delo je zgoščeno v dopoldanskem času, obroki hrane so prepogosti, počitek je za vse otroke enako dolg in še nekatere druge nepravilnosti. Dnevni red bomo morali podrediti potrebam otrok in staršev, vzgojno delo kakovostno porazdeliti na ves dan, časovno ustrezno razvrstiti obroke prehrane, počitek otrok pa organizirati skladno z njihovimi razvojnimi potrebami in ga individualizirati itn.

Delitev dela med delavci je v vzgojno-varstvenih organizacijah dokaj strogo razmejena na določeno delovno območje. Predlagamo več razmišljanja o tem, da si morajo vsi delavci v vrtcu prizadevati za uresničevanje enakih ciljev - za otrokov razvoj in da bi mnogi lahko več pripomogli k vzgoji otrok s svojim strokovnim znanjem in z znanjem iz svojih interesnih dejavnosti. (Na primer: večina hišnikov ima tako tehnično znanje, da bi lahko ob vzgojiteljih uspešno vodili tehnično vzgojo, uredili tehnične delavnice za otroke ipd.). Več družinskega sloga, tako da bi vsi člani te velike vrtečeve družine otroke tudi vzgajali. Prav zato je izbira delavcev za vrtec tako zelo pomembna; vsi bi morali dobro obvladati slovenski jezik in biti osebno kultivirani. S tem da bi občasno pritegnili starše in druge znanje sodelavce v pedagoško delo, bi dosegli prožnejši in boljši pedagoški proces.

Ob dozdajšnji strokovni »oskubljenosti« vrtcev je bilo veliko težav z načrtovanjem pedagoškega procesa. Ker manjka zelo veliko delavcev in te je

treba nadomeščati, so vzgojitelji zelo obremenjeni; to duši njihovo ustvarjalnost, preprečuje strokovno delo v skupinah, jemlje čas za bolj kakovostno strokovno spopolnjevanje, za ustreznejše strokovne rešitve. Zato bo na temelju krepkejše kadrovske zasedbe mogoče pripravljati pedagoški proces v strokovnih skupinah, ustvarjalno in inovacijsko, tako kot bo najboljše glede na okoliščine, v katerih žive otroci.

V zatečeni organiziranosti in ob vseh težavah, ki jih povzroča pomankanje primerne osebe, mnogi vzgojitelji iščejo potrditev za svoje strokovno delo povečini v skupni usmerjeni dejavnosti z otroki. Izhod iz te strokovne krize bo v individualnih in skupinskih oblikah vzgojnega dela, v spontani igri otrok, v upoštevanju njihovih želja, v drugačnem vzgojnem slogu.

Tudi organiziranost otrok in vzgojiteljev v oddelke bo treba spremeniti. Otrokov življenje je zaprt v en oddelek in poteka ob enem vzgojitelju in varuhu, v eni nespremenljivi skupini enako starih vrstnikov. Odpreti bomo morali vse možnosti, da sprostimo vse ustvarjalne sposobnosti vzgojiteljev. Prav posebne kakovostne lastnosti vzgojiteljev bi morali »darovati« tudi otrokom iz drugih oddelkov. Otrokom bomo tako omogočili svobodno izbiro dejavnosti glede na njihovo zanimanje. Ta dejavnost bo lahko potekala tudi v drugi igralnici, pri drugem vzgojitelju.

Ob dozdajšnji utesnjeni organiziranosti je usmerjeno pedagoško delo potekalo povečini v kronološkem zaporedju vzgojnih področij, ki so bila vsebinsko povezana ali pa tudi ne. Tako smo življenje razpredalčki in pogosto nismo več zmogli videti celote. Ob spremenjenih razmerah bo mogoče vzgojna področja osredotočiti okrog izhodiščne teme, ob določenem problemu, glede na zanimanje in želje otrok. Tako bo življenje otrok v vrtcu postalo bolj smiselno, izkušnjsko, ustvarjalno.

V mnogih vrtcih imajo ustaljen urnik vzgojiteljev za neposredno delo z otroki od 7. do 13. ure. V nekaterih vrtcih so urnik že spremenili tako, da imajo vzgojitelj, otroci in starši več možnosti za medsebojno spoznavanje, informacije in drugo. Urnik vzgojiteljev v oddelkih, kjer delata dva vzgojitelja, pa tudi tam, kjer delata vzgojitelj in varuh, bo treba spremenjati gibljivo, glede na različne dejavnosti in potrebe otrok, v vsem poslovalnem času vzgojno-varstvene organizacije (ponavadi od 05.30 do 16.30). Tako bi bilo tudi več možnosti za sodelovanje staršev, za takšno igro, kakršne si otrok želi in kadarkoli si jo želi. Sproščen urnik pa bi nam odkril še marsikaj.

To je le nekaj misli, kako spreminjati vrtec, kako narediti tisti korak, ki bo omogočil kljub hudim časom tako kakovostno življenje otrok in delavcev v njem, ki bo primernejša podlaga za uspešen napredek otrok in strokovno rast delavcev.

ZMAGA GLOGOVAC

miralo tudi preštevilo članstvo. Zato je na novo oblikovani svet kar za polovico manjši, ima le 24 članov in vsi smo strokovnjaki na posameznih področjih, predvsem pa radi delamo v šolstvu. Nekaj je takšnih, ki do zdaj še niso delovali v šolski politiki, zato se mi zdi prav, da že v začetku spodbudimo razpravo o zdajšnjih razmerah v vzgoji in izobraževanju. To naj bi bilo izhodišče za nadaljnje uspešno strokovno delo.

● V uvodnem nagovoru nam članom Strokovnega sveta dejali, da so po reformnih presledkih razmere v slovenskem šolstvu zdaj še kar dobre; programi so se zboljšali, ugled učiteljev in vzgojno-izobraževalnih organizacij se povečuje, družba daje pripravljenost za povečanje temeljne podlage šolstva in

izpeljali tudi drugi del prenove - morda še toliko bolj zato, ker se že ves čas nisem strinjal z delitvijo prenove v dva dela. Od zakonov o visokem šolstvu (tega pripravljamo) in o usmerjenem izobraževanju (ki ga spreminjamo) je odvisno, kaj vse in kako se bo v našem šolskem sistemu spremenilo.

Skrajni čas je, da začnemo šolski sistem obravnavati še drugače: predvsem ga moramo osvetliti z učenčevega vidika. Do zdaj smo to zanemarjali.

Ob začetku prenove srednješolskega izobraževanja smo v programe natrpali ogromno nepotrebnih stvari. Zdaj moramo programe razbremeniti in ohraniti v njih le najpotrebnejše. Spodbuditi moramo učitelje temeljnih in strokovnih predmetov, da nam bodo pri tem nehva-

SVETOVALNI CENTER

ZA
OTROKE
MLADOSTNIKE
STARŠE

61000 LJUBLJANA
GOTSKA 18
TELEFON 559251
TEKOČI RAČUN
50104-603-52417

PEDAGOŠKIM DELAVCEM OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOL

PROGRAMI IZOBRAŽEVANJA

ZA ŠOLSKO LETO 1988/89

Za šolsko leto 1988/89 smo v Svetovalnem centru pripravili programe izobraževanja, ki so namenjeni predvsem pedagoškim delavcem osnovnih šol, nekatere teme pa so primerne tudi za srednje šole. Večino programov bomo izpeljali v zimskih počitnicah, nekatere programe na posameznih šolah pa tudi med letom.

Programi dopolnilnega izobraževanja učiteljev potekajo predvsem kot seminarji, treningi, tečaji in predavanja.

Prosimo vas, da izpolnjene naše ali vaše naročilnice pošljete najkasneje do 31. 10. 1988 na naslov Svetovalnega centra, ker je število izpeljav in udeležencev na posameznih seminarjih omejeno.

Obveznosti boste plačali na naš žiro račun, potem ko boste prejeli račun ali po potrjeni udeležbi na posameznih seminarjih. Številka žiro računa Svetovalnega centra je: 50104-603-52417.

Mestna izobraževalna skupnost Ljubljana nas je obvestila, da je denar za dopolnilno izobraževanje za letos že porabila in tako ne more sofinansirati naših izobraževalnih programov za učitelje ljubljanskih šol.

Posebej vas opozarjamo na začetek študija za šolske svetovalne delavce, ki je brezplačen in se bo začel že 7. 10. 1988 ob 11.30 v naših prostorih.

Natančnejša pojasnila dobite v tajništvu Svetovalnega centra, pri vodji izobraževanja in nosilcih posameznih programov. Telefon 559-251 ali 556-641.

B 04
Trening za večjo učinkovitost učiteljev
Začetek: torek, 25. 10. 1988, ob 17. uri

(nosilka: A. Uranjek, klin. psih. spec.)
in sredo, 1. 3. 1989, ob 17. uri
(nosilec: J. Běčaj, mag. psihologije)
Na prijavnico napišite datum začetka!

B 05
Družinski pogovori (šola za starše)
Začetek: ponedeljek, 24. 10. 1988, ob 17. uri

B 06
Senzitivni trening za vzgojno-izobraževalne delavce
Potekal bo strnjeno tri dni, od 8. do 14. ure.
Začetek: 18. 1. 1989 ob 8. uri

B 07
Avtogeni trening za učitelje
Začetek: četrtek, 2. 3. 1989, ob 18. uri

III. PREDAVANJA ZA UČITELJE, STARŠE IN UČENCE SREDNJIH ŠOL

D 01
PREDAVANJA, NAMENJENA UČENCEM SREDNJIH ŠOL

– Mladostnik v stiski
– Mladostnik in starši
– Mladostnik in stres
– Humani odnosi med spoloma
– Vpliv družine in družbe na vrednote mladih
– Avtogeni trening – sprostitiv v stiski

D 02
PREDAVANJA ZA PEDAGOŠKE DELAVCE OSNOVNIH ŠOL

D 03
PREDAVANJA ZA PEDAGOŠKE DELAVCE SREDNJIH ŠOL
– Dinamika odnosov med učitelji in učenci
– Utujenost in obremenjenost učiteljev
– Učinkovitost poučevanja v razredu

D 04
PREDAVANJA ZA STARŠE OSNOVNIH ŠOL

Vsa predavanja bodo izvajali strokovni delavci Svetovalnega centra le po individualnem dogovoru glede na svoj razpoložljivi čas in možnosti.

Pojasnila o predavanjih na srednjih šolah dobite pri psihologinjah Majji Vodopivec in Zori Burnik.

IV. PUBLIKACIJE SVETOVALNEGA CENTRA

KNJIGE	Cena din
1. Drugačnost otrok v šoli	25 000
2. Trening večje učinkovitosti za učitelje (v pripravi za ponatis)	
3. Težave v otroštvu	12 000
4. Kako pomagamo otrokom s specifičnimi učnimi težavami	10 000
5. Agresivni otrok	10 000
6. Družina, starši in prizadeti otrok	6 000
7. Psihoterapija staršev in prizadetega otroka	6 000
8. Družinski pogovori s starši	15 000

PUBLIKACIJE ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

1. Učne težave našega šolarja	7 000
2. Ali smo starši res odpovedali?	7 000
3. Vedenjske motnje mladostnikov	13 000

V PRIPRAVI

- Trpinčen otrok in šola (pribl. 20 strani)
- Šola in duševno zdravje (pribl. 30 strani)

Vse navedene publikacije lahko naročite na naš naslov in jih boste prejeli po pošti.

Žal nimamo več na zalogi veliko strokovnih prispevkov iz prejšnjih let, poskušali pa jih bomo čim prej ponovno razmnožiti.

I. SEMINARJI

Seminarji bodo, tako kot doslej, potekali na dva načina:

- na šolah (po naročilu) posameznega naročnika
- v Svetovalnem centru (ali kje drugje) z razpisom

SEZNAM SEMINARJEV

ŠIFRA	NASLOV	TRAJANJE	IZPELJAVA
A 02	Specifične učne težave	2 dni	razpis
A 03	Specifične učne težave pri matematiki	1 dan	na šoli
A 04	Utujenost in obremenjenost v šoli	2 dni	na šoli
A 05	Delo z vedenjsko težavnimi otroki v šoli	3 dni	razpis
A 06	Motiviranje in razvijanje učnih navad in tehnik učenja pri pouku	3 dni	razpis
A 07/a	Individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela v šoli – začetni seminar	2 dni	razpis
A 07/b	Individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela v šoli – nadaljevalni seminar	1 dan	razpis
A 08	Šola in duševno zdravje	2 dni	na šoli
A 09	Trpinčen otrok in šola	1 dan	razpis
A 11	Preverjanje znanja	1 dan	na šoli
A 12	Specifične učne težave v šolah s prilagojenim programom	2 dni	na šoli
A 13	Prostovoljno delo v šoli	1 dan	razpis

Letošnji novi seminarji:

- Motiviranje in razvijanje učnih navad in tehnik učenja pri pouku
- Nadaljevalni seminar o individualizaciji v šoli
- Trpinčen otrok in šola
- Specifične učne težave v šolah s prilagojenim programom
- Prostovoljno delo v šoli

Za naslednje šolsko leto pripravljamo:

- Psihotorika in sprostitivne tehnike v šoli
- Sodelovanje med učitelji in starši

RAZPISUJEMO TELE SEMINARJE:

ŠIFRA	NASLOV	ČAS IZPELJAVE	KRAJ IZPELJAVE
A 02	Specifične učne težave	23., 24. 1. 1989 od 8. do 14. ure	Svetovalni center
A 06	Delo z vedenjsko težavnimi otroki v šoli	23. do 25. 1. 1989	Svetovalni center
A 06	Motiviranje in razvijanje učnih navad in tehnik učenja pri pouku	17. do 19. 1. 1989	Zdravilišče Topolšica
A 7/a	Individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela v šoli	25. do 26. 1. 1989	Svetovalni center
A 7/b	Individualizacija v šoli – nadaljevalni seminar	27. 1. 1989	Svetovalni center
A 09	Trpinčen otrok in šola	16. 1. 1989	Svetovalni center
A 13	Prostovoljno delo v šoli	27. 1. 1989	Svetovalni center

II. DALJŠI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI

Daljši izobraževalni programe izvajamo v Svetovalnem centru praviloma na podlagi razpisa. Število udeležencev je omejeno od 10 do 15. Delo poteka po načelih skupinskega dela. Skupine se srečujejo ponavadi enkrat na teden. Če želite, da poteka program v vaši ustanovi, se posvetujte z nosilcem programa.

ŠIFRA	NASLOV	TRAJANJE
B 01	Študijska srečanja za šolske svetovalne delavce	13 x po 2,5 ure (na 14 dni)
B 02	Nadaljevalni tečaj o specifičnih učnih težavah	7 x po 3 ure na teden
B 03	Pridobivanje metod in tehnik učenja	8 x po 2 uri na teden
B 04	Trening za večjo učinkovitost učiteljev (po T. Gordonu)	10 x po 2,5 ure na teden
B 05	Družinski pogovori za starše	10 x po 2 uri na teden
B 06	Senzitivni trening	3 dni
B 07	Avtogeni trening za učitelje	9 x po 1,5 ure
B 08	Avtogeni trening za odrasle in mladostnike	9 x po 1,5 ure
B 09	Tečaj za prostovoljne delavce	8 x po 2 uri
B 13	Tečaj: Učenje branja in pisanja – alternativne metode poučevanja in specifični korektivni načini	7 x po 3 ure na teden

RAZPISUJEMO TELE DALJŠE PROGRAME:

B 01
Študijska srečanja za šolske svetovalne delavce
V tem šolskem letu začnemo študij 7. 10. 1988 ob 11.30. Pri vsebini programov objavljamo program za prvo polletje, za drugo pa ga bomo poslali po pošti samo prijavljenim udeležencem.

B 02
Nadaljevalni tečaj o specifičnih učnih težavah
Začetek: ponedeljek, 31. 10. 1988, ob 17. uri

B 03
Tečaj: Pridobivanje metod in tehnik učenja
Začetek: četrtek, 9. 3. 1989, ob 12.30

B 08
Avtogeni trening za odrasle in mladostnike

Prijave sprejemamo v Svetovalnem centru vse leto, o začetku treninga pa bomo prijavitelce obvestili pisno.

B 13
Tečaj: Učenje branja in pisanja: alternativne metode poučevanja in posebni korektivni načini
Začetek: torek, 8. 11. 1988, ob 17. uri

NAROČILNICA ZA STROKOVNO GRADIVO IN PUBLIKACIJE

Naročamo:

publikacije	število izvodov
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	

ŽIG _____
(naslov delovne organizacije – plačnika)

telefon: _____ datum: _____
(podpis odgovorne osebe)

PRIJAVNICA ZA POSAMIČNO PRIJAVO UDELEŽENCEV

Primek in ime	Program (vpišite šifro)
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

ŽIG _____
in podpis odgovorne osebe (naslov delovne organizacije – naročnika)

naročnikov telefon _____ datum _____

NAROČILNICA ZA IZPELJAVO IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA – SVETOVALNI CENTER, LJUBLJANA, GOTSKA 18

Naročamo:

Program (vpišite oznako programa)	Predlagani čas izpeljave
1.	
2.	
3.	
4.	

ŽIG _____
in podpis odgovorne osebe (naslov delovne organizacije – naročnika)

naročnikov telefon _____ datum _____

CENIK IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV SVETOVALNEGA CENTRA ZA I. POLLETJE ŠOLSKEGA LETA 1988/89

1. CENA ZA CELOTEN SEMINAR (na naročnikovo željo)

- enodnevni . . . . . 400 000 din
- dvodnevni . . . . . 700 000 din
- tridnevni . . . . . 900 000 din

Potni stroški in dnevnice se plačajo posebej.

2. PLAČILO ZA UDELEŽBO ENEGA UDELEŽENCA NA SEMINARJU

- enodnevni . . . . . 50 000 din
- dvodnevni . . . . . 75 000 din
- tridnevni . . . . . 100 000 din

3. PLAČILO ZA DALJŠE IZOBRAŽEVALNE PROGRAME

- B 01 Študij Svetovalnega centra za šolske svetovalne delavce . . . . . brezplačen
- B 02 Nadaljevalni tečaj o specifičnih učnih težavah . . . . . 150 000 din
- B 03 Pridobivanje metod in tehnik učenja . . . . . 120 000 din
- B 04 Trening večje učinkovitosti za učitelje . . . . . 190 000 din
- B 06 Senzitivni trening . . . . . 150 000 din
- B 05 Šola za starše (družinski pogovori) . . . . . 150 000 din
- B 07 Avtogeni trening za učitelje . . . . . 90 000 din
- B 08 Avtogeni trening za odrasle . . . . . 90 000 din
- B 08/a Avtogeni trening za mladostnike . . . . . 45 000 din
- B 09 Tečaj za prostovoljne delavce . . . . . brezplačen
- B 13 Tečaj učenja branja in pisanja – alternativne metode poučevanja in specifični korektivni načini . . . . . 120 000 din

4. PREDAVANJA ZA UČITELJE, STARŠE IN UČENCE SREDNJIH ŠOL

- 1 ura . . . . . 50 000 din
- 2 uri . . . . . 75 000 din
- 3 ure . . . . . 100 000 din

POSAMEZNI NAROČNIKI-SAMOPLAČNIKI BODO LAHKO PORAVNALI OBVEZNOSTI V DVEH OBROKIH.

61000 LJUBLJANA
GOTSKA 18
TELEFON 559251
TEKOČI RAČUN
50104-603-52417

SVETOVALNI CENTER
ZA
OTROKE
MLADOSTNIKE
STARŠE

OPISI POSAMEZNIH PROGRAMOV

A 02

SPECIFIČNE UČNE TEŽAVE

Nosilka: Lidija Magajna, mag. psihologije

Namen: Dvodnevni začetni seminar je namenjen učiteljem in svetovalnim delavcem, ki se pri svojem delu še začnajo spoprijemati s specifičnimi učnimi, čustvenimi in vedenjskimi težavami otrok s specifičnimi motnjami učenja.

Vsebina: Vsebinsko zajema seminar tale področja: spoznavanje značilnosti specifičnih motenj učenja in razločevanja med različnimi vzroki učne neuspešnosti, možnosti zgodnje diagnostike in preprečevanje čustvenih in vedenjskih motenj pri učencih s specifičnimi učnimi težavami.

A 03

SPECIFIČNE UČNE TEŽAVE PRI MATEMATIKI

Nosilka: Marija Kavkler, prof. defektologije

Namen: Seminar je namenjen učiteljem razredne stopnje.

Vsebina:
– psihološki in pedagoški dejavniki, ki vplivajo na učenje matematike

– razlike med specifičnimi in nespecifičnimi učnimi težavami pri matematiki

– opis načinov pomoči pri pouku

A 04

UTRUJENOST IN OBREMENJENOST V ŠOLI

Nosilka: Dr. Anica Mikuš-Kos, spec. pediatrije in spec. psihiatrije

Namen: Namen seminarja je usmeriti pozornost pedagoških delavcev na pojav utrujenosti pri osnovnošolcih ali srednješolcih in pri učiteljih, povečati občutljivost šolskih delavcev za prepoznavanje pojave in upoštevanje motenj pri učenju, dela učiteljev, socialnega ozračja v razredu, ki jih povzročata preobremenjenost in utrujenost. Obenem naj bi seminar ponudil nekatere praktične rešitve za zmanjševanje utrujenosti šolarjev in učiteljev.

Vsebina: Stanje in doživljanje utrujenosti ob doraščanju. Znamenja utrujenosti. Vzroki telesnega slabega počutja in utrujenosti. Medicinski vidiki utrujenosti. Telesna utrujenost. Psihična utrujenost. Življenje osnovnošolca in srednješolca in vsakodnevne obremenitve. Šolarjevo delovno mesto in obremenitve. Možnosti za zmanjševanje utrujenosti otrok in mladostnikov v sklopu šole. Možnosti za zmanjševanje utrujenosti doma in v prostem času. Praktični prikazi nekaterih sprostitivnih metod, ki jih je mogoče izvajati v sklopu šole. Psihološki vidiki obremenjenosti učiteljev. Učitelj in inovacije v šoli.

A 05

DELO Z VEDENJSKO PROBLEMATIČNIMI UČENCI V OSNOVNI ŠOLI

Nosilec: Janez Bečaj, mag. psihologije

Namen: Seznaniti udeležence, kako nastane vedenjska problematičnost, kakšne so zakonitosti njenega pojavljanja v šolskem okolju ter kako se lahko z njo učinkovito spopademo. Seminar je namenjen predvsem učiteljem osnovnih šol in šolskim svetovalnim delavcem.

Vsebina:
– poglobljene značilnosti psihosocialnega razvoja pri normalnem otroku
– nastanek vedenjske problematičnosti z biološkega, sociološkega in psihološkega vidika
– kombinacije
– pomen ozrja in širšega socialnega okolja za nastanek in trajanje motnje
– vedenjska problematičnost v šolskem okolju: vedenjsko problematični otrok na razredni in predmetni stopnji; vedenjsko problematični otrok in vrstniki; vedenjsko problematični otrok in učitelj
– vzroki neuspešnosti pri delu z vedenjsko problematičnimi učenci
– pomen odnosa – komunikacije med učiteljem in učencem
– možnosti za odpravljanje motnje
– preventivne možnosti.

A 06

MOTIVIRANJE IN RAZVIJANJE UČNIH NAVAD IN TEHNIK UČENJA PRI POUKU

Nosilka: Lidija Magajna, mag. psihologije

Namen: Seminar je namenjen učiteljem in svetovalnim delavcem. Na njem naj bi se seznanili in usposabljali ob aktivnih metodah dela za uporabo različnih tehnik motiviranja, učinkovitejšega učenja in razmišljanja pri poučevanju. Področje motivacije in učnih navad ter tehnik učenja je pomembno povezano z uspešnostjo pri učenju in odločilnega pomena za učinkovito izrabo lastnih zmogljivosti, hkrati pa je to področje, na katero lahko pomembno vpliva posameznik sam in okolje. Zato smo se odločili za integrirano obravnavo obeh področij.

Vsebina: Čustvene potrebe učencev in motiviranje. Vpliv doživljanja in razlaganja situacije na motivacijo (pričakovanja, cilji, uspeh in neuspeh, vrednotenje sebe itn.). Notranja motivacija in interesi. Možnosti uporabe nekaterih tehnik vedenjske terapije in kognitivno-terapevtskih prijemov za spodbujanje motivacije za učenje v razredu.

Razvijanje sposobnosti za poslušanje v razredu, branje za učenje, posebne tehnike za učenje pri matematiki, naravoslovnih predmetih, jeziku in literaturi, tehnike učenja in spodbujanje razmišljanja, priprava za ustno spraševanje in pisanje testov itn.

A 07

INDIVIDUALIZACIJA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA V ŠOLI

Nosilka: Anica Uranjek, specialistka klinične psihologije

Namen: Seznaniti udeležence z različnimi vidiki in problemi individualizacije vzgojno-izobraževalnega dela v šoli in obravnavati možnosti za njihovo uresničevanje v praksi.

Vsebina:
– individualne razlike v razvoju
– potrebe in možnosti individualizacije šolskega dela in posebne obravnave otrok in mladostnikov v šoli
– samostojno učenje in samozobraževanje
– kako individualizirati pouk in druge dejavnosti življenja in dela v šoli

A 08

ŠOLA IN DUŠEVNO ZDRAVJE

Nosilka: Vera Slodnjak, specialistka klinične psihologije (ali dr.

Anica Kos-Mikuš, spec. pediatrije in spec. psihiatrije)

Namen: S seminarjem želimo učiteljem povečati občutljivost za zaznavo nekaterih dogajanj na šoli, ki močno vplivajo na duševno zdravje učencev in sooblikujejo njihovo osebnost. Učitelj s povečano občutljivostjo bo lažje dejavno in premišljeno posegal vanje tako, da bo šola z mentalno-higienskega vidika postal prostor, v katerem bo otrok srečnejši.

Vsebina: – šola zavzema velik del otrokovega življenjskega prostora: je prostor za učenje, delo, druženje interesov, odnosov do odraslih, socializacijo

– psihosocialne motnje v šoli
– čustveni vidiki šolskega neuspeha
– strah v šoli in šolska fobija
– odnos med učitelji in starši
– prvo in drugo leto šolanja – kritično in pomembno obdobje za otroka
– kakovost življenja v šoli, zaščitni in ogrožujoči dejavniki

A 09

TRPINČEN OTROK IN ŠOLA

Nosilka: Dr. Anica Mikuš-Kos, spec. pediatrije in spec. psihiatrije

Vsebina: Seminar obravnava tri vidike odnosov med trpinčenim otrokom in šolo: možnosti šole pri preprečevanju trpinčenja otroka v domačem okolju in pomoči otroku; prispevek šole k trpinčenju otroka v družini; trpinčenje otroka v okviru šole. Predstavljeni bodo tudi organizacijski in pravni vidiki odkrivanja in preprečevanja tega pojava.

A 11

PREVERJANJE ZNANJA

Nosilka: Tereza Žerdin, dipl. defektologinja

Namen: Seminar je namenjen vsem učiteljem in strokovnim delavcem na šolah.

Vsebina: Dilema preverjanja znanja. Alternativne oblike in načini preverjanja. Stališča, informacije, izvedenosti.

A 12

SPECIFIČNE TEŽAVE OTROK V ŠOLAH S PRILAGOJENIM PROGRAMOM

Nosilka: Tereza Žerdin, dipl. defektologinja

Namen: Seminar je namenjen strokovnim delavcem šol s prilagojenim programom.

Vsebina: Specifične težave otrok v šolah s prilagojenim programom, ki zmanjšujejo storilnostne zmožnosti učencev, s poudarkom na diagnostiki in korekciji motenj v opismenjevanju, govoru in računanju. Dileme pri vključevanju otrok v OSPP.

A 13

PROSTOVOLJNO DELO V ŠOLI

Nosilka: Dr. Anica Mikuš-Kos, spec. pediatrije in spec. psihiatrije

Vsebina: V okviru seminarja bodo prikazana strokovna in organizacijska izhodišča pomoči prostovoljnih sodelavcev otrokom s šolskimi in psihosocialnimi težavami. Predstavljeno bo delo prostovoljcev, organizacijski modeli, načini pridobivanja prostovoljnih sodelavcev, njihovega izobraževanja in temeljna načela sodelovanja organizatorjev s prostovoljnimi sodelavci.

B 01

VSEBINSKI PROGRAM ŠTUDIJA ZA ŠOLSKE SVETOVALNE DELAVCE V PRVEM POLLETJU ŠOLSKEGA LETA 1988/89

7. 10. 1988

– Dr. Marjana Šalehar, dr. Mojca Pisanski, dr. Majda Gorišek: OBREMENITVE ŠOLSKIH OTROK IN VPLIV NA ZDRAVSTVENO STANJE

21. 10. 1988

– Marjan Čonč, dipl. iur.: VARSTVO OTROKOVIH PRAVIC

4. 11. 1988

– Marija Kavkler, prof. defektologije, Ana Gradišar, dipl. pedagoginja: KAKO OTROCI DOŽIVLJAJO ŠOLO – UGOTOVITVE ANKETE

18. 11. 1988

– Vida Sterle, spec. klinične psihologije, dr. Majda Gorišek, pedopsihiatrinja: DEPRESIVNOST PRI OTROCIH

2. 12. 1988

– Lidija Magajna, mag. psihologije: KOGNITIVNO-MOTIVACIJSKI FAKTORJI PRI UČENJU

16. 12. 1988

– dr. Barica Marentič-Požarnik: INTERAKCIJE V RAZREDU (z video posnetki)
Nosilka: Vera Slodnjak, specialistka klinične psihologije

B 02

SPECIFIČNE UČNE TEŽAVE

Nosilka: Lidija Magajna, mag. psihologije

Namen: Seminar je namenjen učiteljem in svetovalnim delavcem, ki so se ob delu ali na začetnem tečaju že seznanili z osnovnimi spoznanji o učencih s specifičnimi učnimi težavami in se želijo seznaniti in usposobiti za dajanje pomoči.

Vsebina: Vsebinski poudarek je predvsem na različnih vrstah korektivnih, svetovalnih in terapevtskih postopkov pri spoprijemanju z različnimi problemi, ki so značilni za učence s specifičnimi učnimi težavami: motnje pozornosti in koncentracije, težave pri branju in pisanju, razvijanje bralnih interesov in bralnega razumevanja, pomoč pri motnjah računanja idr. Seminar poteka v obliki tedenskih srečanj in daje možnost prenašanja spoznanj v konkretno delo in skupinske izmenjave izkušenj in svetovanja.

B 03

PRIDOBIVANJE METOD IN TEHNIK UČENJA

Nosilka: Lidija Magajna, mag. psihologije

Namen: Seznanitev z nekaterimi sodobnejšimi metodami in tehnikami učenja z vidika njihove uporabnosti v šoli. Izkušensko učenje – pridobivanje metod in tehnik učenja.

Vsebina:
– problem pridobivanja metod in tehnik učenja (tradicionalni in izkušenski prijem)

– koncentracija za učenje in organizacijo učenja
– bralne strategije za različne namene
– vizualno-spacialne (prostorske) metode učenja (miselni vzorci, pojmovne mape, načini shematizacije)
– stili učenja in poučevanja
– metode reševanja problemov in odločanja
– individualni načini motiviranja
– zapisovanje in podajanje znanja

B 04

TRENING ZA VEČJO UČINKOVITOST UČITELJEV

Nosilka: Janez Bečaj, mag. psihologije, Anica Uranjek, specialistka klinične psihologije

Namen: Training za večjo učinkovitost je oblikovan po knjigi TET (Teacher Effectiveness Training) T. Gordona. Cilj: izboljšati komunikacijo med učiteljem in učencem – to vodi k večji učiteljski in posredno tudi učencevi učinkovitosti.

Vsebina:

– odnos učitelj-učenec
– problemi komunikacije
– umetnost poslušanja
– jasnost sporočil
– problem avtoritete
– reševanje konfliktnih situacij
– ureditev šolskega prostora
– problem odgovornosti
– problem discipline

B 05

DRUŽINSKI POGOVORI (šola za starše)

Nosilka: Anica Uranjek, specialistka klinične psihologije

Namen: Cilj pogovorov je izboljšati odnos med starši in otroki in tako pripomoči k ustrežnejšemu reševanju vzgojnih problemov v družini. Oblikovani so po knjigi Thomas Gordon: Familienkonferenz.

Vsebina:

– problem starševstva in starševske odgovornosti
– problemi odnosov med starši in otroki
– umetnost poslušanja
– tehnika jasnega sporočanja
– reševanje konfliktnih situacij
– vprašanja vrednot.

B 06

SENZITIVNOSTNI TRENING ZA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE DELAVCE

Nosilka: Zora Burnik, spec. klinične psihologije

Namen:

– spoznati dogajanja v skupini in svojo vlogo pri tem
– prenesti te izkušnje v svoje delo z učenci ali z drugimi skupinami

Vsebina:

1. Nastajanje skupine in njeno končno oblikovanje
– dogajanje pri nastajanju skupine
– svoje doživljanje in vloga pri tem procesu
– svoje delovanje v skupini
2. Prispevek vsakega člana skupine v tem procesu

B 07

AVTOGENI TRENING ZA UČITELJE

Nosilka: Vida Sterle, specialistka klinične psihologije

Namen: Pomagati učiteljem in posredno, po njih tudi učencem, da bi se znali ob napornem delu v kratkem času in kakovostno sprostiti in se odpočiti. Namenjen je predvsem preventivi prehude utrujenosti, napetosti in posledicam obojega pri učitelju in učencu. Seminar pripravljamo učiteljem in šolskim svetovalnim delavcem ter zdravstvenim delavcem.

Vsebina:

– vzroki čezmerne napetosti in utrujenosti pri ljudeh in še posebno v šoli
– teoretske in praktične osnovne sprostitvene vaje
– fiziološke osnove avtogenega treninga
– vpliv avtogenega treninga na počutje, delo, ustvarjalnost, medsebojne odnose
– avtogeni trening in otroci

B 08

AVTOGENI TRENING ZA ODRASLE IN MLADOSTNIKE

Nosilka: Marja Strojina, dipl. psihologinja

Namen: Seminar je namenjen vsem, ki si želijo sami pomagati v stiskah in stresih.

Vsebina: Avtogeni trening je metoda sprostitve, ki temelji na spoznanju, da telesna sprostitost vpliva tudi na duševno sprostitost in boljše počutje. Pomaga predvsem pri vsakdanji živčnosti, anksioznosti, težavah s koncentracijo, nespečnosti, psihosomatičnih težavah in pri utrujenosti.

B 09

TEČAJ ZA PROSTOVOLJNE DELAVCE

Nosilka: Marta Vodeb-Bonač, socialna delavka

Namen: Tečaj je namenjen prihodnjim študentom-prostovoljnimi sodelavcem, ki pomagajo otrokom z učnimi in psihosocialnimi težavami.

Vsebina: Na tečaju se udeleženci seznanijo z nekaterimi teoretičnimi in praktičnimi vidiki pomoči otrokom, ob samem delu pa prejemaajo suport skupine sodelavcev in strokovnih delavcev.

B 13

UČENJE BRANJA IN PISANJA, ALTERNATIVNE METODE POUČEVANJA IN SPECIFIČNI KOREKTIVNI NAČINI

Nosilka: Tereza Žerdin, dipl. defektologinja

Namen: Seminar je namenjen učiteljem od 1. do 3. razreda osnovnih šol in svetovalnim delavcem.

Vsebina: Normalni razvoj branja in pisanja, razvojni zaostanki in motnje v razvoju. Različne metode začetnega poučevanja in načini pomoči.

Direktorica:
Dr. ANICA MIKUŠ-KOŠ
Vodja izobraževalnih programov:
ANA GRADIŠAR

Spored šolske televizije za jesen 1988

Datum	PREDMETNIK	NASLOV CIKLA-EPIZODE	Traja	TOREK
6. 9.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE PROMETNA VZGOJA TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 1. Merkur Iz semena se razvije rastlina Obnašanje v prometu I. Angleščina, 45. lekcija	13'16" 20' 15' 18'40"	
13. 9.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE PROMETNA VZGOJA TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 2. Venera Vegetativno razmnoževanje rastlin Obnašanje v prometu II. Angleščina, 46. lekcija	15'20" 20' 15' 21'15"	
20. 9.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE PROMETNA VZGOJA TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 3. Z Zemlje na Luno Fotosinteza Obnašanje v prometu III. Angleščina, 47. lekcija	13' 20' 15' 19'	
27. 9.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE PROMETNA VZGOJA TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 4. Mars Travniški svet Obnašanje v prometu IV. Angleščina, 48. lekcija	15'40" 20' 15' 21'	
4. 10.	GEOGRAFIJA ZGODOVINA TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 5. Jupiter Narod si bo pisal sodbo sam Angleščina, 49. lekcija	14'47" 43' 20'25"	
11. 10.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE PROMETNA VZGOJA TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 6. Saturn Hrana – izvor energije za rast, razvoj in delo Pamet je boljša kot žamet, 1 Obnašanje v prometu V. Angleščina, 50. lekcija	13'40" 20' 5' 15' 21'	
18. 10.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE PROMETNA VZGOJA TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 7. Uran Bioenergetska transformacija hrane Pamet je boljša kot žamet, 2 Obnašanje v prometu VI. Angleščina, 51. lekcija	12'21" 20' 5' 15' 20'30"	
25. 10.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 8. Neptun Genetika in njena uporaba Pamet je boljša kot žamet, 3 Angleščina v pravljici – Pepelka Angleščina, 52. lekcija	13'47" 20' 5' 20' 21'30"	
8. 11.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Novo o starih planetih 9. Pluton Uporaba mikrobiologije Proteus Pamet je boljša kot žamet, 4 Angleščina, 53. lekcija	13'18" 20' 20' 5' 20'	
15. 11.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Planet Zemlja – 1. oddaja Pamet je boljša kot žamet, 5 Angleščina, 54. lekcija	55' 5' 21'	
22. 11.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Planet Zemlja – 2. oddaja Pamet je boljša kot žamet, 6 Angleščina, 55. lekcija	55' 5' 20'20"	
6. 12.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Planet Zemlja – 3. oddaja Pamet je boljša kot žamet, 7 Angleščina, 56. lekcija	55' 5' 16'50"	
13. 12.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Planet Zemlja – 4. oddaja Pamet je boljša kot žamet, 8 Angleščina, 57. lekcija	55' 5' 21'	
20. 12.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Planet Zemlja – 5. oddaja Pamet je boljša kot žamet, 9 Angleščina, 58. lekcija	55' 5' 18'50"	
27. 12.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Planet Zemlja – 6. oddaja Pamet je boljša kot žamet, 10 Angleščina, 59. lekcija	55' 5' 18'15"	
10. 1.	GEOGRAFIJA NARAVOSLOVJE TUJI JEZIKI	Planet Zemlja – 7. oddaja Pamet je boljša kot žamet, 11 Angleščina, 60. lekcija	55' 5'	

Datum	PREDMETNIK	NASLOV CIKLA-EPIZODE	Traja	ČETRTEK
8. 9.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 1. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 1. oddaja Trstenke	25'	
15. 9.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 2. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 2. oddaja Žveglja	21'18"	
22. 9.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 3. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 3. oddaja Oprekelj	23'	
29. 9.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 4. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 4. oddaja Cimbalist	21'30"	
6. 10.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 5. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 5. oddaja Beltinška banda	28'20"	
13. 10.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 6. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 6. oddaja Razvoj citer	34'30"	
20. 10.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 7. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 7. oddaja Bordunske citre	31'50"	
27. 10.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 8. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 8. oddaja Violinske citre	30'19"	
3. 11.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 9. oddaja	30'	
		Slovenska ljudska glasbila in godci – 9. oddaja Akordične citre	37'27"	
10. 11.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slovar slikarstva – 10. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 1. oddaja (ali Slovar arhitekture)	30'	
17. 11.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Grafične tehnike – 1. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 2. oddaja	30'	
24. 11.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Grafične tehnike – 2. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 3. oddaja	30'	
1. 12.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Grafične tehnike – 3. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 4. oddaja	30'	
8. 12.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Grafične tehnike – 4. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 5. oddaja	30'	
15. 12.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Grafične tehnike – 5. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 6. oddaja	30'	
22. 12.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slikarske tehnike – 1. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 7. oddaja	30'	
29. 12.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slikarske tehnike – 2. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 8. oddaja	30'	
5. 1.	UMETNOSTNA VZGOJA (LIKOVNI POUK) KULTURNA DEDIŠČINA	Slikarske tehnike – 3. oddaja	30'	
		Slovenski ljudski plesi – 9. oddaja	30'	

Kaj bo s šolsko televizijo?

Napovedi urednika šolske televizije Mako Sajka o novih oddajah o mineralih, živi biologiji in angleški slovnici v pravljicah se še niso uresničile. Že lani je bilo pripravljeno skoraj vse potrebno za snemanje, žal pa tega zaradi pomanjkanja denarja niso mogli izpeljati. Zato si pričakovanih oddaj vsaj še nekaj časa ne bomo mogli ogledati.

Oddaje TV v šoli so zelo dobre in imajo veliko gledalcev. To potrjuje tudi Barometer gledanja, ki ga izdaja služba za raziskovanje programa pri RTV Ljubljana: v stolpcu, kjer gledalci ocenjujejo TV program, so se šolske oddaje uvrstile zelo visoko. Tako je ena od lanskih četrtkovih oddaj iz umetnostne

zgodovine (o Antiki in Rimu) prejela celo višjo oceno (4,1) kot priljubljeni TV dnevnik (3,9) in Tednik (4,0), ki ima čedalje več gledalcev.

Odkar so šole opremljene z videorekorderji, učitelji oddaje šolske televizije vse pogosteje uporabljajo pri pouku. Podatki kažejo, da si jih ogleda kar štiri-

deset odstotkov vseh učencev. Ker je program TV v šoli že zelo obsežen, so pri RTV Ljubljana ustanovili posebno uredništvo za to področje – Tei Bidovec in Janezu Kranjcu dela ne zmanjka.

K uspešnemu delu šolske televizije je veliko pripomogel tudi njen urednik Mako Sajko. Že od leta 1973 je strokovni sodelavec za področje šolske televizije in medioteko na Zavodu SRS za šolstvo. Filmske skušnje – diplomiral je na Visoki filmski šoli v Beogradu in kasneje deloval kot scenarist in režiser dokumentarnih filmov

– je pri vpeljavanju in uveljavljanju šolske televizije pri nas sicer s pridom uporabil; da pa le-te niso dovolj, vidimo iz zdajšnjih razmer, v katerih se je znašla

televizija v šoli.

Kaj se pravzaprav dogaja? »Širjenje dejavnosti TV v šoli je omogočila Izobraževalna skupnost Slovenije, ki nam je ves čas denarno pomagala. Letos pa od nje nismo dobili dovolj denarja za predvajanje svojega sporeda, kaj šele za načrtovano snemanje oddaj o mineralih, živi biologiji in angleški slovnici v pravljicah. Izobraževalna skupnost Slovenije nam je namenila le četrtino vsote, ki bi jo nujno potrebovali. Z omenjenim denarjem smo poravnali nekaj starih računov, da ne bi prejeli še novih, smo morali šolsko televizijo (začasno) formalno ukiniti,« pripoveduje urednik Sajko in nadaljuje: »Če bi z oddajami TV v šoli zares prenehali, bi naše

gledalce zelo razočarali.

Tega se na RTV zavedajo, zato so se odločili, da bodo oddaje uvrstili v TV spored tudi v prihodnje, čeprav na svoje stroške.

Na ljubljanski televiziji so se zelo lepo odzvali na težave, v katerih se je znašlo uredništvo šolske televizije, vendar je takšna njihova pripravljenost le začasna rešitev.

Čeprav bodo oddaje šolske televizije na programu tudi to jesen, didaktičnih napotkov za učitelje ne bo. Urednik Mako Sajko pravi, da ni dovolj denarja za pripravo in objavo.

Žal. Brez takšnih napotkov bodo oddaje zelo osiromašene.

In kakšna bo nadaljnja usoda šolske televizije?

O tem za zdaj še nihče ne ve nič zanesljivega, tudi odgovorni na Izobraževalni skupnosti Slovenije ne. Pravijo, da se z Zavodom SRS za šolstvo še niso dogovorili, katere naloge od načrtovanih bodo v ospredju in za katere imajo denar – za vse ga namreč ne bo.

Ponavadi je najtežje vpeljati nove dejavnosti, pri šolski televiziji pa se bolj kot v začetku zapleta zdaj, sredi največjega razmaha, ko se po posameznih šolah že pojavljajo prve mediotekne.

»Namesto da bi se kot urednik ukvarjal z nadaljnjim razvojem šolske televizije, moram razmišljati, kako bi jo ukinito tako, da bi bilo čim manj škode,« razočarano dodaja Mako Sajko.

L. L.

Ustanovitelj: Republiški odbor Sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter izobraževalna skupnost Slovenije – izhaja štirinajstredno med šolskim letom.

Izdajateljski svet CZP Prosvetni delavec: predsednik Aleš Golja, Tea Dominko, Marjana Kunej, Jože Miklavc.

Vida Nered, Alenka Pučko, Marija Skalar, Janez Sušnik, Stanko Šimenc, Slava Šarc.

Direktor: Stanko Šimenc.

Uredniški odbor: Geza Čahuk, Tea Dominko, Jure Gartner, Marjana Kunej, Barica Marentič-Požarnik, Veljko Troha, Stanko Šimenc, Marija Velikonja, Majda Vujović.

Uredništvo: Stanko Šimenc, glavni urednik, Marjana Kunej, odgovorna urednica, Lučka Lešnik, novinarka – urednica, Tea Dominko, tehnična urednica. Naslov uredništva in uprave: Poljanski nasip 28, tel.: 315-585, poštni predal 21, Ljubljana 61104.

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za leto 1988 znaša 12000 din za posameznike in 20000 din za organizacije. Za upokojene prosvetne delavce in študente pedagoških smeri znaša naročnina 9000 din na leto. Posamezna številka stane 800 din.

Številka tekočega računa: 50101-603-46509.

Tiska ČTP Ljudska pravica, YU

ISSN 0033-1643

Po mnenju Republiškega komisija za vzgojo in izobraževanje je časnik »Prosvetni delavec« prost temeljnega prometnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu).